

תזכיר חוק

א. שם החוק: חוק הסכמים קיבוציים (תיקון מס'), התשס"ט-2009.

ב. מטרת החוק והצורך בו: מטרתו של החוק המוצע לקבוע כי מעביד חייב לנהל משא ומתן קיבוצי עם ארגון עובדים יציג כמשמעותו בחוק הסכמים קיבוציים, התשי"ז-1957 בהתארגנות ראשונית

ג. השפעת החוק המוצע על החוק הקיים: ראו בנוסח הצעת החוק.

ד. השפעת החוק המוצע על תקציב המדינה וההיבט המינהלי: מתווסף מנגנון ממשלתי ליישוב חילוקי דעות בדבר שאלת היציגות של ארגון עובדים בהתארגנות ראשונית.

ה. להלן נוסח החוק:

חוק הסכמים קיבוציים (תיקון מס'...) (...), התשס"ט-2009*

1. הוספת סעיף 4א. בחוק הסכמים קיבוציים, התשי"ז-1957¹ (להלן – החוק העיקרי), אחרי סעיף 4 יבוא:

”חובת ניהול משא 4א. (א) מעביד חייב לנהל משא ומתן קיבוצי עם ומתן בהתארגנות ראשונית בהתארגנות עובדים יציג לפי סעיף 3 בהתארגנות ראשונית בעניינים המנויים בסעיף 1.

(ב) אין באמור בסעיף קטן (א) כדי לחייב מעביד להסכים או לחתום על הסכם קיבוצי עם ארגון עובדים בהתארגנות ראשונית.

(ג) התעוררו חילוקי דעות בין ארגון עובדים בהתארגנות ראשונית לבין מעביד, בדבר יציגותו של ארגון העובדים, רשאים ארגון העובדים או המעביד לפנות בכתב לממונה הראשי על יחסי עבודה בבקשה שיחליט בענין.

* הצעת חוק מס' פ/...; הועברה לוועדה ביום...
¹ ס"ח התשי"ז, עמ' 63.

(ד) לשם בירור הבקשה לפי סעיף קטן (ג), ינהג הממונה הראשי על יחסי עבודה בדרך שנראית לו בנסיבות הענין; הממונה הראשי על יחסי עבודה ראשי לדרוש מארגון העובדים בהתארגנות ראשונית או מעביד, כל מידע, פרטים, מסמכים או ראייה אחרת, תוך המועד שנקבע בדרישה.

(ה) הרואה את עצמו נפגע מהחלטת הממונה הראשי על יחסי עבודה לגבי בקשה שהגיש על פי הוראות סעיף זה, ראשי לערער עליה בפני בית הדין הארצי לעבודה תוך 15 ימים מיום שהגיעה ההחלטה לידיעתו.

(ו) בסעיף זה, "התארגנות ראשונית" – התארגנות של ארגון עובדים שהפך לראשונה ליציג לפי סעיף 3, אצל המעביד.

תיקון סעיף 33 ד 2. בסעיף 33 לחוק העיקרי –

(1) האמור בו יסומן "א";

(2) בסעיף קטן (א) אחרי "לחוק העונשין, התשל"ז-1977" יבוא "להלן – חוק העונשין";

(3) אחרי סעיף קטן (א) יבוא:

"(ב) מעביד העובר על הוראה שבהסכם קיבוצי כללי – ענפי שתחולתה הורחבה לפי סעיף 25, אשר עניינה אחד הנושאים המנויים בתוספת, דינו – קנס כאמור בסעיף 61(א)(3) לחוק העונשין.

(2) השר ראשי, בצו, בהסכמת שר המשפטים, לאחר התייעצות עם ארגון העובדים היציג בענף ועם ארגון המעבידים הנוגע בדבר ובאישור ועדת העבודה, הרווחה והבריאות של הכנסת, לשנות את התוספת."

3. אחרי סעיף 36 לחוק העיקרי יבוא:

"תוספת

(סעיף 33 ד(ב))

1. הוראה הקובעת הוספה על שכר המינימום תוך הפניה מפורשת לחוק

שכר המינימום, התשמ"ז-1987.²

ד ב ר י ה ס ב ר

כללי בשל המשבר העולמי החמור, הוקם פורום "השולחן העגול" במטרה להוות גורם מייצג לממשלת ישראל בענייני כלכלה וחברה. בפורום חברים נציגי המעסיקים, הסתדרות העובדים הכללית החדשה ונציגי הממשלה. החוק המוצע בא לקדם הבנות אשר הושגו בפורום באשר לחיזוק מעמדו של עובד ומימוש זכויותיו.

מוצע, אם כן, לתקן את חוק הסכמים קיבוציים, התשי"ז-1957 (להלן – החוק) כך שתקבע חובת ניהול משא ומתן קיבוצי בהתארגנות עובדים ראשונית, עם ארגון העובדים היציג כמשמעותו בחוק. כמו-כן, כוללות ההבנות גם המלצה לקביעת הוראות בנוגע לאכיפה המינהלית (לרבות עיצומים כספיים) או הפרה פלילית בגין הפרת צו הרחבה ענפי הקובע הוספה לשיעור שכר המינימום הקבוע בחוק שכר מינימום, התשמ"ז-1987. הצעת חוק זו מעגנת את שתי ההבנות האמורות.

סעיף 1 מוצע לתקן את החוק ולהוסיף את סעיף 4א המוצע ולפיו תחול חובה על מעביד לנהל משא ומתן עם ארגון עובדים בהתארגנות ראשונית בנושאים שלגביהם ניתן לחתום על הסכם קיבוצי: קבלת אדם לעבודה או סיום עבודתו, תנאי עבודה, יחסי עבודה, וכן, זכויות וחובות של הארגונים בעלי ההסכם, יחד עם זאת, מוצע להבהיר כי חובתו של המעביד לנהל משא ומתן עם ארגון עובדים כאמור אינה מכילה את החובה להגיע להסכמות ולכרות איתו הסכם קיבוצי.

מוצע להגדיר "התארגנות ראשונית" התארגנות של ארגון עובדים שהפך לראשונה ליציג לפי סעיף 3, אצל המעביד.

לסעיף 2 מוצע לתקן את סעיף 33 ולקבוע כי ניתן יהיה להעמיד לדין מעביד העובר על הוראות שבצווי הרחבה ענפיים בנושאים המנויים בתוספת. מוצע לקבוע כי העונש שבצד העבירה יהא קנס בגובה 67,300 שקלים חדשים. על פי המוצע, הפרה של הוראות בצו הרחבה הקובעות הוראה הקובעת הוספה מפורשת על חוק שכר מינימום תוך הפניה מפורשת לחוק שכר מינימום, התשמ"ז-1987.

² ס"ח התשמ"ז, עמ' 68

